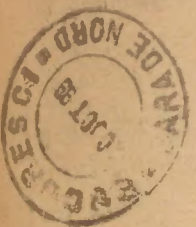

ԻՐԱՎՈՒՅՑ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱԲԻ ԵՒ ՀԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլիսիոյ համար Տարեկան 12 ֆր.
» Վեցամսեայ 6 ֆր.
Առաստանների համար (Երկու քիւր մեկ ծրարով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
ԿԱՆՆԻԿ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Համակ դրամ եւայլն դրկել հետեւեալ հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ * ԻՐԱՎՈՒՅՑ * ԼՐԱԳՐՈՅ. — Վ. Ռ. Ն. Ա. (Պուլկարիա)
Редация на ВѢСТНИКЪ
„И р а в у н к ъ“
ВАРНА (България)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
էս չեն դրկուիր եւ յարմար դասուած-
ները միայն կը հրատարակուին աւ-
րուղիովին կամ մասամբ:
Իրանուցեալ տղր 20 սանթիմ. երե-
փեւ աւելի անգամներու համար 20 0/0
զեղջ կը լինի:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍԿԱՆԱ

Դեռ հազիւ քանի մը ամիս առ-
ջած է յաղաղութեան Դեպքանա-
թողութիւն ի վեր, ահա պատերազմի
մը սարսափին առջեւ կը գտնու-
ինք:
Այսօր երկու անհաւասար զօրու-
թեանց մէջ կռիւր սկսած է. ոչ
Անգլիացիք և ոչ Պօլսիացիք դը-
րապէս իրաւախօսութեան չը դի-
մացին, ոչ ալ օտար պիտուութիւն-
ներէ մին խաղաղութեան Դեպքա-
նաթողութիւն մէջ ընդերկար յեղիդ-
ուած այդ հաշտարար միջոցը ա-
ռաջարկեց երկու հակառակորդնե-
րուն: Ահա հրացանի գնդակները
կը սուրան, թնդանթի առմբերը
կը գոռան, հազարաւոր անմեղներ
արհնաթաթաւ կ'իյնան կիսամեռ
կամ անշունչ և հազարաւորներ,
բիրաւորներ գունդագունդ կը դի-
մեն վառ ու գոռ եռանդով լիւրար
խողխողելու: Պօլսիացիք իրենց
Հայրենիքին անկախութիւնը պահ-
պանելու նուիրական զգացումէն
մղուած կը նախընտրեն մահը քան
ստրկական կեանքը: Իսկ Անգ-
լիացիք, այս փոքր ազգաց ազա-
տութեան սիրահար հզօր ժողո-
վուրդը, առանց խղճի փոքր խայթ-
մը զգալու, առանց իր հակառա-
կորդին քանակը ու տկարութիւնը
նկատի առնելու վեհանաճութիւնը
ունենալու, մեծամեծ պատրաստու-
թիւններով կը յարձակի թրանս-
վալի փոքրիկ ժողովուրդին վը-
րայ, միմիայն աշխարհակեւել խօյ
և յիմար գրգիռով մը, որ ո'չ մի
մարդասիրական, ո'չ մին քրիստո-
նէական և ոչ մի քաղաքակրթա-
կան զգացումի առջեւ չէ կարող ար-
դարանալ: Թրանսվալի այդ փոք-
րաթիւ ժողովուրդը ամեն օտար
ազգերէ աւելի Անգլիացիաց առջեւ
բացած է իր դռներն: Անգլիոյ
վաճառականութիւնը ու ազգեցու-
թիւնը արդէն կը տիրապետէին
հոն: Բայց այս սէգ ու անյագ
ազգը ա'լ աւելին ուզեց ունենալ,
աս ու ան ձեւերով ջանաց երկրին
անկախութիւնը կապտել:
Անգլիան այս պատերազմով կը
նսեմացնէ «փոքր սզգաց պաշտ-
պան» ի այն համբաւը, զոր գլխա-

ւորապէս Արիւնքի մէջ շահած էր:
Այս պահուս չկար կլատագոն մը,
որ հզօր գոռուով մը կարող ըլ-
լար կասեցնել Սոլդաթիի դահլի-
ճին նիւթապաշտ և հակամարդկա-
յին յիւրորտանքը:
Այո՛, ամեն հաւանականութիւն
կայ որ Անգլիացիք ուշ կամ կա-
նուխ յաղթեն Պօլսիներուն. պա-
տերազմի ընթացքը ինչ ձեւեր ալ
առնէ, Պօլսիները որչափ որ փոքր
յաղթանակներ ալ տանին, վերջին
ու վճռական յաղթութիւնը Անգլի-
ացիաց կողմը պիտի մնայ: Այո՛,
բիրտ ու կոպիտ յաղթանակը ա-
նոնցն է, իսկ բարոյապէս յաղթող
ները այսօրէն Պօլսիներն են: Բայց
ամօթը ու նախատինքը բաժին
կ'իյնան սո՛ժ պիտութեանց, որոնք
չահագրտական ստոր հաշիւներով
միայն հանդիսատես կը մնան այս
անհաւասար ու անարդար կռուին:
Յ. Գ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բարիդ, 8/20 հոկտ. 99
Գերմանիա եւ Անգլիա
Այս միջոցիս երկու հոսանք ե-
րեւան կուգայ գերմանական բա-
ղաքականութեան մէջ Անգլիոյ և
թրանսվալի մասին: Ոմանք կու-
զեն որ Միքն Բրիտանիոյ տար-
տամեալ վիճակէն օգտուելով անոր
սուղի նստեցնեն այդ խնդիրն սիս-
տեմաթիք չէզոքութեամբ մը: Ու-
րիշներ ընդհակառակն յիշելով
Անգլիացիաց վարուելու կերպն ի
խորիմ, ի Զինաստան, ի Միքսի-
քա, յԱփրիկէ և վերջապէս ամբողջ
աշխարհի մէջ, կըսեն թէ Գերմա-
նիա անտարբեր մնալու չէ: Այս
հակասութիւնը նոյն իսկ կառա-
վարական շրջանակներու մէջ ալ
կ'երեւայ, վասն զի ժամէ ժամ լուր
կը տարածուի թէ Կիյոմ կայսրն
առաջիկայ ամսոյ Անգլիա պիտի
երթայ և յետոյ լուր կը տարած-
ուի թէ այդ ճամբորդութիւնն
մէկ կողմ թողած է: Գուցէ այդ
տատամաման պատճառն պիտի
տեսնենք երբ կարգանք կայսեր
այն ճառն որ նա խօսեցաւ ի Համ-
պուրկ «Կարողոս Միքն» զրահա-
ւորին ծով ձգելու օրն, «Եթէ հա-

կառակ իմ աղաչանաց, պնդու-
ներուս և ազդարարութեանցս ինձ
չմիտէին պէտք եղած դրամն,
մեր նաւատորմին վերակազմելու
որ բոլորովին ուրիշ կարեւորու-
թիւն մը կարող էր տալ մեր ար-
դէն ծաղկած վաճառականութեան
և մեր այն շահերուն զոր ծովե-
րէն անդին ունինք:» Եւ արդէն
ինպատ թրանսվալի միջամտու-
թիւն մը կարեւորութիւն պիտի
ունենար միայն այն ժամանակ
երբ բոլոր պետութեանց կողմէն
լինէր: Այդ եթէ բոլոր պետու-
թիւններն նպատաւոր կերեւան
Պօլսիներու համար, սակայն ոչ
ոք վստահութիւն ունի իւր դրաց-
ւոյն վրայ և իւրաքանչիւր կը
գիշտայ որ գործին մէջ մտնելն
յետոյ առանձին մնայ, ուրիշնե-
րէն լքուելով: Անգլիացիք որ շատ
լաւ գիտեն գիւնազգիտութեան
այս վիճակը և որք կը ջանան
զայն նոյն վիճակին մէջ պահել,
անկէ կ'օգտուին:

Ինքնաշարժ կառքերը 1900ի
ցուցահանդէսին մէջ
1900ի ցուցահանդէսին ամենա-
հետաքրքիր բաներէն մին պիտի
լինի անտարակոյս ինքնաշարժ
կառքերու կամ «ինքնաշարժ»երու
բաժինն: Բացի կառքերու ցու-
ցահանդէսէն, տեղի պիտի ունե-
նան նաեւ, ուղղութեան և արա-
գութեան արշաւներ, այդ արշաւ-
ներու կազմակերպութիւնն պիտի
յանձնուի Ֆրանսացի «Օթոմոբիլ
Բիւլ»ին: Յիշուի այս զօրաւոր
ընկերութիւն ամենէն կարողն է
այդ բաներուն փայլ ու գոյն մը
տալու: 100,000 յատկացուած են
անոնց համար, իսկ եթէ պակսի
փողն ընկերութիւնը իւր գրամէն
պիտի գնէ: Վերջնականապէս դեռ
ոչինչ որոշուած է, բայց հաւա-
նական է թէ չորս արշաւ կամ
համընթացութիւնք տեղի պիտի
ունենան 1. ծանր բեռներու, այս-
ինքն ապրանք բաշխող կառքերու,
2. հասարակաց երթեւեկութեան
կառքերու, 3. Անհատական կառ-
քերու և 4. փոքր կառքերու կամ
«կառիկներու»: Մեծ ճարտարու-
թեամբ շինուած ելեկտրական տե-
սարանները թոյլ պիտի տան ցու-

ցահանդէսին մէջ, այցելուններուն
յոյց տալու այդ համընթացու-
թեանց հետեւանքը, մանր ինք-
նաշարժներ պիտի վազվզեն այդ
տեսարաններուն վրայ որոնք հա-
մընթացութեան մասնակցող կառ-
քերուն դասաւորութեան կարգը
պիտի նշանակեն:

Նաքոյնու եւ ցուցահանդէսը
Նաքոյնական ուսմանց ժողով
մըն ալ տեղի պիտի ունենայ ցու-
ցահանդէսին մէջ: Եւրոպայի բո-
լոր խոզարկող գիտնականներն ու-
րոնք Նաքոյնով կ'զբաղին, Բա-
րիդ պիտի հաւաքուին Նաքոյնի
ժամանակն ուսումնասիրելու, վեր-
լուծելու նոր «տեքնիկները»,
զրադարաններու մէջ հետազօտու-
թիւններն դիւրացնելու, Նաքոյն-
ի պատմագիրներու մէջ յարաբե-
րութիւն հաստատելու: մէկ խօս-
քով գիտնականօրէն և միթոտով
կազմակերպել Նաքոյնի գործն,
առանց ու է քաղաքական խնդ-
րով կամ կուսակցութեամբ զա-
ղելու: Գօնկրէսը իւր նիստերն
պիտի ընէ Մ'ալմէզօնի դղեկին մէջ:
Այս գաղափար յղացողն է Պ. Ֆը-
րանսուա Գասթանիէ:

Մոռումի տաւան
Արեւմտեան Ափրիկէի ընդհա-
նուր կառավարչն հեռագիր մը
զրկած է որուն մէջ կըսէ թէ տե-
ղապահ Մէյնիէ մեռած չէ, այլ
պարզապէս վերաւորուած և այդ
վերքերն ալ շատ թեթեւ են: Ա-
մենանոր տեղեկութիւնները կը
հաղորդեն թէ առաքելութեան մէջ
ո և է անհամաձայնութիւն չէ պա-
տահած, այլ միայն վուլէ յանցա-
ւոր է որ ուղած է բաժնուիլ իւր
ընկերներէն, իսկ Շանուան ի սէր
բարեկամութեան անոր միացած է:
Միւս զօրականներն չեն վարա-
նած անկէ բաժնուելու և իրենց
ճամբան շարունակելու Պ. ֆալլիէ
տեղապահին հսկողութեան տակ:
վուլէ և Շանուան իրենց հետքա-
նի մը զօրք ունենալով կը մեկնին,
սակայն ճանապարհին այդ սեւ
զինուորներն տեսնելով իրենց սը-
խայն պաղարիւնութեամբ կը սպան
նեն երկու սպայներն՝ վուլէ և
Շանուան և կը վերադառնան, կը
միանան առաքելութեան միւս մա-
սին:

Ա. Սկսի եւ Մ. Դալիք-Բեկ

Սօֆիա, 10 հոկտ. 99

Տէր կարապետին խնդիրը որ մօտիկ մէկ ու կէս ամսէ ի վեր կը օրօրուէր և ըստ ինքեան չուծեալ պէտք էր համարել, չուծուեցաւ տախտիկ և յայտնի ալ չէ թէ ի՞նչպէս և ե՞րբ պիտի լուծուի. եկա Գիր. Պաղճեանը և կրսպտաւէր, որ մէջտեղէն վերցնէր սա ազգին բեռը. սակայն կոտորի թէ բերած թիւերը շատ բարակ եկած են հաստափոր տէրտէրին համար, վարցեր է, որ կը կտորին և տէրտէրը գետին ինչպիսի կը փաթի փաթը և աւելի կը հաստի. միւս կողմանէ ինքն ալ շատ ծերացած և տկար, չէ կրցած վերցնել նետել և գրած է ի Պատրիարքարան նոր ուժի համար. Չենք կրնար ըվ. բռնել թէ, ի՞նչ կը խորհի վարդապետը և ի՞նչ կը սպասէ Պատրիարքարանէն այնպիսի տէրտէրի մը համար որ ինքնին դատապարտեալ է իրեն ամենայնոյն աշխարհականի մը անգամ անվայել գործերովը:

Աւելորդ պիտի սեպեմ այլոր ըրածները նկարագրելու, սակայն ընթերցող, խնդրեմ ներէ ինձ, որ գոնէ քաղաքիս մէջ երկու տարուան պաշտօնավարութեան միջոցին կերպէ ապուշներէն միայն մի քանին յայտնեմ և այս շատ համառօտ առանց մանրամասնութեանց մտնելու, և դու գտնէ թէ կարելի՞ և ներելի՞ է ընդունիլ այսպիսի մէկը ոչ թէ միայն Սօֆիայի նման մայրաքաղաքի մը մէջ, այլ և գերական հայ եկեղեցւոյ մը մէջ:

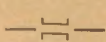
1. Ռատէ Մահապէի Մշակի բեռնակիրներուն մէկէն երկու նափօլէոն առած է ընտանեացը զրկելու համար և չէ զրկած. 2. Յարութիւն վարդապետին կրկին ամուսնութեան պատճառ եղած է օրինաւոր կնոջ կենդանութեան և այս Պուլկար եկեղեցւոյ մէջ 9 նափօլէոն առնելով. 3. Թաղ. գանձապետին ստորագրութիւնը յարմար ցնելով ստակ կորցած է Սօֆիա եկող գացող հարուստ ազգայիններէ իւր նպաստ եկեղեցւոյ. 4. Թաղականին ստորագրութեամբ և կնիքով փ. Պոլիս զրկուած է 94ին հանգանակութիւն ընելու ի նպաստ տեղւոյս եկեղեցւոյն. 5. Յիւլիպեցին

ճանչնալով զինքը անցեալէն ստակ մ'ալ չտար, և տեսակ ի ձեռին կը վերադառնայ. ապէս հեռացուցած միջոցին ո՞վ գիտէ, ի՞նչ կերպով ձեռք կը ձգէ միեւնոյն տետրակը. փ. Պոլիսը արտասահ. մանի և 95ն ալ 97ի կը դարձնէ և կը սկսի ի Պուլկարիա, Ռուսմանիտ հանգանակել և կը հասնի մինչեւ Սուշովա. ժողոված ստակը կուտէ և եթէ չեմ սխալիր, վերջին քաղաքին հոշոտութիւնն է, որ խաղաղութեան վերահասու լինելով տետրակը ձեռքէն կառնէ և տեղս կը զրկէ յանգիմանելով զինքն ալ որ չուզէր կառավարութեան յանձնել գործը և կը վաճառէ քաղաքէն:

Ասոնք իրողութիւն են, բաւ. բասանք չեն, բանն ասանկ է. և քաղաքիս մէջ ըրածներուն զլլատորներէն են. չ'մ ուզիր գրել և անթիւ ըրածները, զորս ըրած է եղեր ի Պուլկարիա և ի Ռուսմանիտ, որոնց վրայ գրուած են և կը խօսուին տակաւին: Հիմալ դու ըսէ, ընթերցող, թէ քիչ թէ շատ կըրօնի, ազգի և պատույզ գացու մի տէր և է մարդու կը վալլէ մինչեւ իսկ քահանայ ճանչնայ այս մարդը, և ի՞նչ ըսենք մեր կրօնական բարձրագոյն իշխանութեան յանձնի Գիր. Պաղճեանի, որ կը տընտնայ վճիռ տալու, թէ կը սպասէ, որ գործը երկարի և այսպէս խաղաղութիւն վերահաս տատէ:

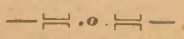
Շիտակը համբերութիւննիս ա'լ հատնելու վրայ է, եթէ ինք չ'կրնար լուծել, մենք շատ դիւրաւ պիտի կրնանք լուծել աշխարհական իշխանութեան գիմելով. զի ա'լ բաւ է այսպիսի կրօնականաց երեսէն ազգին կրած վնասն ու անպատուութիւնը և գուցէ յետինն չարքան զառաջինն լինի. լաւագոյն է մարմնոյն փտած մէկ մասը կտրել նետել, որ չը փտի և ամբողջը:

«Որ ունի ականջս լսելոյ լուրիցէ» Ա.

ԲՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ (51)

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿՅ ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

ՄԱՍՆ Բ.

Կառավարութիւնը կատարած չէր գիտեր ի՞նչ բացատրութիւն տալ այդ զարմանալի գաղտնիքին. նախորդ տարին այնքան հետապնդած էր այդ կեղծ սօֆիստային հետքը գտնալու համար. չէր յաջողած և այս անգամ անիկայ երկրորդով մը երկուցած էր:

Այս խորհրդաւոր սօֆիստները այնքան տարօրինակ երեւոյթ մը առին, որ թուրք տարբին մէջ խոշոր մեծամասնութիւն մը աղիտաբեր պատուհասի մը գլուխկանդ համարեց այդ բանը, ըսողներ գտնուեցան որ, հայերու օգնութեան հասնող հրեշտակներ էին աս երկուքը. անոնց պողպատները անմըցելի և մարմինը անխոցելի էր:

Ընթերցողը անտարակոյս ըմբռնեց անոնց ո՞վ ըլլալը: Մին փափկակեաց վահրամն էր, միւսը կաղ Թաղոսը, զոր

թ. զլուխին մէջ տեսանք: Աւելորդ չենք սեպեր ըսելու որ այս վերջինը, բաղդախնդրական հոսանքէ բռնուած մինչեւ վառնա հասած էր: Ժերոնիան Մկրտիչ վարդապետի աչքիցէն առաջ, միացաւ վահրամին և անոր հետ անհետացաւ առաջնոյն եղբայրական մահէն ետքը:

Պաշտօնի ցոյցին օրը անոնք Պուլիս վերադարձան:

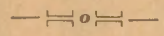
«Կոտորած պիտի ըլլայ, ասիկայ անխուսափելի է, մտածած էր վահրամ, իմ վրաս ճիշդ նախորդ տարուան պարտականութիւնը կը ծանրանայ. դո՛հի փոխարէն զո՞ւ պէտք է պահանջել, արիւնի դէմ արիւնով վրէժխնդրութիւնը յազգեցնելու ժամանակը շատոնց եկած է:»

Եւ այդ կատաղի ժամանակամիջոցին Թաղոսի հետ Պուլիս եկած էր կոտորածին մասնակցելու համար:

Օգոստոսի 17ին վահրամ և Թաղոս Պուլկարիա վերադարձան, և այս անգամ ծօղրիչ անցան:

Իր կարգին վարած կեանքերուն մասին հարկ եղածը պիտի գրենք:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

«ԻՐԱՒՈՒՆԻՔ»ԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՄԸ

Չիր թերթը ծնած օրէն ժողովրդական համակրանք մը վաստակելով Պուլկարիոյ մէջ գրեթէ ամեն քաղաք և ամեն գիւղ տարածուեցաւ: Ընթերցող հասարակութիւնը՝ կուսակցական հաշիւներու աղտոտ ու հայհոյալից բանակաւ ներու նուիրուած շատ մը արտասահմանեան հրատարակութիւններու ընթերցումէն բոլորովին նողկանք զգալով մէկէն ի մէկ սիրեց և ընդգրկեց «Իրաւունք»ը որ արդարեւ բաւական երկար ժամանակ, մինչեւ «Շարժում»ի բուսնիլը գիտցաւ ինքզինքն միշտ ազատ և հեռու պահել կուսակցամիտներուն չփռմէն ու խմորումէն, իրաւ է թէ «Շարժում»ի վարիչները «Իրաւունք»ին ձեռք բերած բարոյական այդ գիրքին նախանձելով ստեպ չարամտութիւն ու նեցան նման այն փողոցային ստահակ երիտաններուն՝ որք խաղաղ և պարկեշտ անցորդներու փէշերը ցելոտելու համար քար նետելու հաճոյքով կ'զբօսնուն միշտ. բայց երանի թէ «Իրաւունք»ը քիչ մը աւելի համբաւատար գտնուէր ու իր ճամբան շարունակէր անխռով քան թէ իր ետեւէն քար նետող այդ փողոցի ստահակներուն աւանջը քաշելու հետամտէր, զի ասդին մոռցաւ իր իսկական պարտականութիւնը և միամիտ ու անգիտակից հասարակութիւնը տհաճութեամբ դիտեց զինքն պահ մը զբաղուած այդ անշահ ստահակներով: Հերթ է այլ եւս, թողէք այդ զգուշի և անուղղայ արաւածները տեսնենք թէ մինչեւ ո՞ւր պիտի հասցունեն իրենց լըբու թիւնը:

Բարեկամաբար խորհուրդ կուտամ «Իրաւունք»ին շարունակել իր առաջի ճամբան, ու արհամարհոտ լըբութեամբ մը միայն պատասխաւ:

Վահրամի ճշմարիտ յեղափոխական ոգին և աննկուս նկարագիրը սկստ. 19ի եւ օգոստոս 17ի յաջորդող կոտորածներուն մէջ ակներեւ փայլեցան:

ԺԻ.

Ակնի եւ իր չըջականերու 99-96 ունեցած յեղափոխական կեանքի վրայ հայեացք մը նետել աւելորդ չենք սեպեր, առանց կատարելալ նկարագրի մը ըրած ըլլալու յաւանքութիւնը տածելու:

Վահրամի հիմ զրած յեղափոխական կազմակերպութիւնը Ալիքսանի անվըհատ գործունէութեան շնորհիւ ուսճանալու վրայ էր երբ 1890 թուականին արտասահմանի երկրաստորջ ծառայիչներէն Սամսոնի ճամբով Սեբաստիա հասաւ Շ. հոն չկրնալով երկար առնել մնալ, փոխադրուեցաւ Արարիկի ուր ուսուցչական պաշտօն ստանձնեց Եզնիկ եպիսկոպոս Ապահունիի առաջնորդութեան օրով Արարիկի գտնուած միջոցին է որ վերոյիշեալ Շ. կը կազմակերպէ վերջնականապէս մասնաճիւղեր Սեբաստիոյ, Եզնիկի, Մէրզուֆոնի,

նեկ իրեն ուղղուած արիւթական յարձակումներուն, զի չ'արժեք ու միանգամայն չի վայել իսկ ատեն հետ մէկ ջուլալ մտնել:

Վարդոյին ալ կ'առաջարկենք իրեն անձանթ քաղաքավարութեամբ մը որ գոնէ տակէց վեր խմբագիրներու վայել լեզու մը գործածէ՝ իր գրուածքներուն մէջ նորանոր անկումներու չի մատնուելու համար, իր հրաշագործ գընդակներու գործածութիւնը թող վերապահէ յարմարագոյն առիթներու, ուր թերեւս կրնայ անոնց մօլ հայու սխերիմ արեւ մը խափանել. մեղք չէ՝ իր այդ գիւղական հերոս որով կըճկէ կ'սպառնայ զինքը զգաստութեան հրաւիրող ապտակիչ ձեռք մը: Է՛հ ինչ աւել, նոր գաղափարներու օսկանի շահերը էգպէս են պահանջում և էգպէս ալ պէտք է անի մի օր վարդօն, կեցցէ՛ ուրեմն միւր քալամարտիկ հերոսը:

10 հոկտ. 99

Ղ. Ղ.

Բնակարան

Վ. Ա. Ռ. Ն. Ա. Յ. Ի
ԸՆԹԵՐ. ԱՍՈՒԱՅ ԲՆԱԿՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ասկից չարախներ ստաջ Իրաւունքի սինակներուն մէջ անսնուեցան շարք մը գրութիւններ Շարաւիլուանց ոտորագրութեան նիւթին, որոնցմով յօդուածագիր պայտնը մատնանիլ կրնէր «Ընթերցասիրաց Ընկերութեան» վարչական անդամաց մէջ տիրապետող անհամաձայնութիւնը եւ յարատեւութեան ոգւոյ պակասութիւնը. ահա այս բացարձակ ճշմարտութեան դէմ, վարչական ժողովոյ Աստիադպիրը, իրեւ պատասխան, փորձեց արդարացնել եւ Ընկերութեան անդամաց ճակտէն սրբել այն արատը, զոր իրեւ թէ Պր. Շարահիւսանց կանխակալ չարադիտութեամբ մը ըրած ըլլայ:

Արդարեւ, ըստ Պր. Աստիադպիր 1898 օգոստոսին, Ընթերցասիրաց ընկերութիւնը կազմուած էր, վարչական ժողովոյ անդամք յիշուած եւ ահագործի կը ձեռնարկեն:

Ճշմարտախօս ըլլալու համար կը խոստովանիմ թէ, նորոնախի վարչական

Ամասիաի, Տիւրքիկի, Քարբերդի մէջ ըսել չենք ուզեր թէ այս տեղերը արդէն կազմակերպութիւններ չկային. եղածները ձեռակալ կանոնադրութիւն պէտք ունէին եւ Շ. այդ բանը կը կարգադրէ: Այդ ձև ականու թիւններու կարգադրումը ո՞րքան օգտակար կրլայ եւ տեղական պայմաններու անհմտ Շ. որքան կը յաջողի, մասնաւոր չափ ճեպ գործունէութեամբ չենք գիտի որոշ: Ինչ որ պիտի կրնանք ըսել աւելի Ակնի հետ կապ բանի: Շրջականերու մէջ եղածին պէս Ակնի մէջ ալ Շ. ի անունը երկրորդացուցած ըլլալով հայ երկրաստորդութիւնը երբ ան հոն եկաւ անմիջապէս պար բռնեցին անոր շուրջը. քաղաքներէն զիւրեքն ներկայացուցին ի կանչուեցան, ուր Ռուսահայ ծառայիչը արտասովոր ոգեւորութեամբ, փորձառութեան կատարելաբացակայութեամբ յեղափոխուելու և ինքնապաշտպանութեան անմիջական միջոցներ ձեռք առնելու խորհուրդ տուաւ: Ալիքսան տը ներկայ գտնուեցաւ ներկայացուցիչներու համախմբումին եւ շատ բանաւոր առարկութիւն

մարմինը մէկ երկու ամիսներ համե-
րաշխ եւ յարասեւ գործիւով, մի ար-
գիւնաշատ չըջան բոլորեց, որը յիշա-
ւի ամեն զովասանքի արժանի էր:

Բայց աւագը, չանցու երկար ատեն,
աճա՛ ակամասեւ կրկանք ց աւալի ի-
րողութեան մը. մեր նախկին բորոգը-
հալ վարչական մարմինը՝ այժմ իսպառ
մարած մոխիր դարձեր է. այնպէս որ
կենդանութեան նշոյլ մը իսկ չի տար:

Պ. Աստեղագիտի կառարկէ թէ «Ան-
յամոց յարասեւութեան ողին տեղի
տալով վճատութեան՝ անդամը դժկա-
մակած ալ դադարած են բաժնեգին վը-
ճարելէ, ու հաւաքիչ պարոնը ստիպ-
եալ, սկսած է մի առմի ջնջել արձա-
նայրութեան տոմարէն, չի վճարող
անդամոց անունները:»

Սակայն թող ներուի ինձ հարցնել
թէ հաւաքչին անմիջական քովիկը եւ
ամեն օր իրենց հետ տեսակցող յարգե-
լի անդամները ի՞նչ բանաւոր պատճառ
ունեն չլծարելու իրենց ամսավճար-
ները, որք միեւնոյն ժամանակ վարչա-
կան ժողովոյ ալ ամսականներն էին:
Բայց ասկէ աւելին ալ կայ. երբ յար-
գելի պարոն մը կը փախարի եւ կառա-
ջարէ ընկերութեան անդամակցիլ ին-
չու տեսակ մը մերտու՛մի կը բազմի,
քանի որ անդամակցութիւնը ազատ
են. —որովհետեւ՝

«Թուրութեան ոգին տիրապետած ըլ-
լալով՝ վարչական անդամոց մի քանին
հրաժարած են» կըսէ:

Արդ՝ կրկին կը հարցնեմ իրեն թէ,
վարչական ժողովոյ յարգելի Աստեղա-
պետ Պ. Մ. Զգոնեանէ զատ ո՞ր անդա-
մը իր հրաժարականը տուած էր:

Յարգելի Աստեղագետին հրաժարիլը
ուրիշ բանի չի կրնար վերագրուիլ
բայց եթէ նախատեսած ապագային
իբրեւ աստեղագետ իր վրայ ծանօթացող
աֆի պատասխանատուութիւնը, զորս
այսօր իր մերկութեամբ ի հանդէս կը
գայ:

Պր. Աստեղագիտը իր յօդուածն վեր-
ջաբնով կը բանադառնէ ըսելով.
«Մենք մեր պարտքը կատարեցինք.
մենք կը հրաժարինք. թո՛ղ ուրիշներ
զան մեր տեղը զբաւեցնեն». կը հասկը-
նամ պարոն, այդ սքողեալ հրաւերին
խմտով, որ «նահանջ» բառով կորակ-
ուի:

Յօդուածագիր պարոնը կը յաւելու
թէ կազմուած երեք ընդհանուր ժողով-
ներուն՝ անդամք իւրեանց բացակայու
թեամբ փայլելով, վարչական ժողո-

վոյ անդամք միաձայնութեամբ վճոք
են, սպասողական կարի նպատակաշար-
մար գիրք մը բռնել, մինչեւ որ նա-
խախնամութենէ սահմանեալ մի գե-
ղեցիկ օր գայ եւ Վառնայի գաղութն
ալ Ընթերցարանի մը տիրանալու քաղ-
դին արժանանայ. կանցնին օրեր ա-
միսներ նոյն իսկ տարիներ եւ մենք
միշտ համբերատար, կրպակներք տա-
կաւին բնդ երկար, զի Աստուծոյ բարի
օրը բնաւ չի պակսիր:

ՀԱՅՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Փարիզ, 5 հոկտ. 99

Հաւնաշատան գրական եւ գիտա-
կան ամսագիրը, որ պիտի հրատա-
րակուէր մեր խմբագրութեան տակ եւ
ծախքերով, այս ամսոյ սկիզբը, մեզ-
մէ անկախ պատճառներով մէկ ամիսի
չափ ուշ լոյս պիտի տեսնէ: —Աւրո-
սիոյ եւ Պուլկարիոյ միջեւ ճանա-
պարհներու փճանալովը՝ երկաթուղի-
ներու երթեւեկութիւնը դժուարացած
լինելով մեր թերթին տպագրական
տառերը՝ մեր կարծած ժամանակէն զը-
րեթէ մէկ ու կէս ամիս յետոյ մեզ պի-
տի ժամանին:

Կը խնդրենք հրատարակի հաճիք այս
երկտողը, հայ հասարակութեան եւ մեզ
արդէն բաժանողը գրուիլ փութացողնե-
րու ու եւ կասկածանքի տեղի չտալու
համար:

Մեր նոր հասցէն է՝

Rédaction «Hawalsaran»

3, place Monge, 3. Paris

Խ մ բ ա գ ի Ր ն ե Ր

Յովն. Շաւարշ Մ. Պաղտատեան

«ԻՐԱՒՈՒՆՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Հետեւեալ բաժնեգիրները ստացանք.	
Տեաքք	
Կ. Գ. Է. — Գահիրէ	10 1/2 ֆր.
Կ. Բ. Է. — Յօքլան	7 »
Տաքէսէ. — »	10 »
Ա. Ն. Է. — Պելլրատ	7 »
Մ. Բ. Է. — Ֆիլիպպէ	12 »
Ա. Մ. Է. — »	3 »
Մ. Ն. Է. — »	6 »
Ե. Է. Ընթ. Մանչեսթր	11 »
Կ. Յ. Է. — Գալաթի	12 »
Գ. Մարինէ. Գէմանլար	12 »
Թ. Հէ. — Թէսթի	7 »
Յ. Մէ. — Սուլուլա	7 »
Ե. Մ. Է. — Աղեքսանդրիա	7 »
«Արարատ»	7 »
Ե. Գ. Է. — Քէօստէնտիլ	6 »
Ղ. Թ. Է. — Հասթէօյ	6 »
Ե. Պ. Է. — Աղեքսանուր	14 »

ներ ըրաւ Շ. ի յեղափոխական անփոր-
ձառութիւնը իսկոյն, նկատելով. բայց
նորութեան համար հոգի տուող այն ա-
ստիկ թրքահայութեան վրայ դիւթա-
կան ազդեցութիւն գործած էին Շ. ի
չեղերը, անանկ որ Ալիքսան լուելու
պարտաւորեցաւ եւ Շ. ի ձեռնարկը վի-
ժեց ի վերջոյ, ինչպէս պիտի տեսնենք:
Կանչուած ներկայացուցիչները կեղ-
բոնական մասնաժողով մը պիտի կազ-
մէին Ակնի մէջ: Ալիքսան մօտէն կը
ճանչէր քաղաքին մեծ աղաները եւ
սկզբունքով հակառակ էր անոնց յեղա-
փոխական գործողի մարմինը կազմե-
լուն, հակառակ անոր առարկութիւն-
ներուն ժողովրդի աղքատիկ այլ հա-
րադատ զաւակները անտեսուեցան եւ
վարչական ծանր բեռը յանձնուեցաւ
այնպիսի ապիկարներու որ միայն զը-
բամի եւ վաշխառութեան շնորհիւ համ
բաւ վաստակած էին. յեղափոխական
գործին միջամուխ ըլլալ անոնց համար
իրենց փոռասիրական անյաղ ձգտու-
մին ժամանակի մը համար յաջուրդ
տալ էր: Մեծ աղաները իրենց արժա-
նաւոր ներկայացուցիչներ կարգեցին

չըջականերու մէջ եւ քաղաքին մէջ
պտնուած օղորմելիներու ինչպէս նաեւ
գիւղերը եղող անոնց արձագանքները
փոխանակ բացարձակ զգուշութեամբ
եւ կարգապահութեամբ զէպի նպատակ
ըտելով, սկսան յեղափոխական գործը
չորպաճիական լկտի կամայականու-
թիւններու Գործիք նկատելու: Ասոր
վրայ էր որ նկարագրէ եւ ուղղութե-
նէ բոլորովին զուրկ չարին եւ սղէ-
տը յեղափոխապետ դառնալու եւ ժո-
ղովուրդէն մո՛տ ու խուսկ սպասելու
յաւակնութիւնը սկսան տածել. ասոնց
մէ առաջ եկաւ խառնիճադանձ վոճմակ
մը որ գտնէ յեղափոխականներու ձեռ-
նարկի նշանակութիւնը փոխանակ բար
ձրացնելու օր ըստ օրէ ստորնացնելու
սկիզբ տուաւ: Ահա այդ բարեբանա՛ն
չրփոթութեան մէջ է որ դուրս եկան
զաղիր գաւաճանները: Դաւաճան-ներ.
կայացուցիչներու մասին իր կարգին
խօսած ենք: Ասոնց ձեռքով է որ Սե-
բաստիոյ եւ Ակնի բանտերը լեցուեցան
հարկւրաւոր հայ հրիտասարդներ. ա-
սոնց սաղարանքով էր որ Բաբելոն բան-
տը բազմաթիւ հայեր տեսաւ, վերջա-

ԼՐԱՔԱՂ

—)օ(—

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք
թէ տեղւոյս ազգային աղբիւրի
խնդիրը հայոց նպաստաւոր կեր-
պով լուծուած մը ստացած է. այ-
սինքն, յիշեալ աղբիւրի քարերը ու
գետինը Գաղաքապետութեան կող-
մէ հայ ազգին սեպհականութիւնը
ճանչցուած են եւ արտօնուած է այդ
գետինն վրայ խանութ մը կառու-
ցանել: Այս առթիւ հրապարակաւ
մեր շնորհակալութիւնը կը յայտ-
նենք քաղաքապետ Տիար Գօսթա
Ռանքօյի եւ իր անդամակիցներուն
որք գիտցած են արդարաւսն՝ ըլ-
լալ եւ առանց երկարաձգելու խըն-
դիրը մեզ նպաստաւոր արդար վը-
ճիւմ մը տալ:

—Նիւ-Եորք հրատարակող Հայրե-
նիի մէջ հետեւեալը կը կարդանք:

«Այնցեալ հինգշաբթի օր Փա-
թըրսը, Ն. Ճ. փողոցին մէջ 16
տարեկան Տիգրանակերտցի Ասորի
երիտասարդ մը, Ապտըլքէրիմ Պա-
տէպատ անունով, իսլանտացիի մը
հետ խօսակցած միջոցին խնդիր
կըլլայ թէ հայերը ի՞նչպէս մարդ-
կը զարնեն. Ասորին զմիւր մը ցոյց
տալով կըսէ թէ՝ ա՛յս մարդուն փո-
րը խոթելով. իսլանտացին ալ կու-
զէ իր ազգակիցներու մարդաս-
պանութեան ձեւը ցոյց տալ երո-
վէն խոշոր դաշոյն մը հանելով
երիտասարդի կուշտին կողմէ կա-
տակի համար. բայց երկու կողմէն
շարժումները այնքան արագ կըլ-
լան որ դաշոյնը 5 մասնաշափ ե-
րիտասարդի կուշտը կը մղուի որ
անմիջապէս գետին կիսնայ, վիրա-
ւորալը հիւանդանոց փոխադրուե-
լէն քանի մը ժամ վերջ հոգին կա-
ւանդէ:

«Մեռնողին խեղճ մայրը վիշտէն
խելկորոյս եղած է:»

—Վեւէքս անուն հայ թատերու-
խումբը հոս հասնելով շաբաթէ մը
ի վեր սկսած է ներկայացումներ
տալ Անկէլ Սլավօֆի սրահին մէջ,

ուր ամեն ազգէ խուռն բաղմու-
թիւն մը կը հաւաքուի, հայ դե-
րասաններու շնորհիւ գուարթ գի-
չերներ անցնելու համար: Այսանգամ
ամեն ժամանակէ աւելի կը գնահատ
ուին երիտասարդ դերասանները,
որոնք նոր փորձառութիւն եւ աւե-
լի ճկունութիւն ցոյց կուտան ի-
րենց դերերուն մէջ. Պ. Պ. Պա-
պան, Արշակ եւ մասնաւորապէս
Պէնչեան թատերաբեմին վրայ նոր
յառաջդիմութեամբ կը փայլին. իսկ
Տիկին Քնար մօտ ամիսներու մէջ
մայր յորջորջուելու նուիրական
բայց ծանր պարտականութեամբ
բեռնաւորուած ըլլալով, իր դիւ-
րաշարժութիւնը թէեւ շաբաթա-
նակեայ կերպով կորուսած է, բայց
զգայուն առօրեանութեամբ ու սըր
տագրաւ շեշտերով կ'ըջանայ լեցնել
իր շարժումներու պակասը: Վեր-
ջապէս խումբը Վառնայի թա-
տերասէնները գոհացնելու ամեն
հանգամանք կը փայլեցնէ իր
մէջ:

ԹԻԻՐՔԻԱ ՀԱՎԱՍԽԱԹԸ

— 0 —

Նամտար միւթէվէֆա Միտհաթ
բաշանըն մախտուլը Ալի Միտ-
հաթ պէյ՝ պունտան մուգատտէմ
կէնճ-թիւրք գօմիթէսինէ մէն.
սուպ օլմազ թէօհմէթի իլէ իզ-
միրտէ մահպուս ըտը, պիր վաըը-
թա իլէ հապահանէտէն գաշարագ
Բիրէյէ վէ օրատան Մարսիլիայա
վասըլ յւմուշ: Սուլթան մէրգուլըն
արգասընտան մախտուս ատամ եօլ
լամազլէ, Սթանպուլ ալտէթ իթ
մէր իչիւն գանտըրմայա չալըմըշ
իսէտէ. Ալի Միտհաթ պէյին քէն.
տիսինէ օլընան ճաղիպէլի վատա-
րա ասլա գանմամըշ օլտըրընը Ար-
մենիա ետալմըշ տըր:

Չավալը կէնճ նասըլ գանսըն.
բէտէլինին պաշընա կէլէն Ֆէլա-
քէթի տէրլաթըր իթմէյօր մը:
—Մէսմուլթա կէօրէ, էրմէ-

եւ վիրաւորը երկու ամիս դարմանուե-
լէ ետք ապաքինեցաւ ծուռ վիզ մնա-
լու պայմանաւ:

Ակնի հիւսիսային արեւելեան կողմը
տասը ժամ հեռաւորութեան վրայ Գա-
րա Պուտաք բոսած գետակին մօտերը
չինուած է Փոքր-Արմտան Բարձր Հա-
յոց Մընձուր գաւառին մէջ: Գիւղին
ղիրքը լեռնազաշտ մը կը ներկայացնէ.
Հողը բոային ըլլալով գեղացիները խը-
մելու ջուրը մէկ ու կէս ժամ հեռու
գտնու- ծ Գարապուտաքէն կը տանին:
Փոքր-Արմտան ծառաստան եւ պարտէզ
ներով շրջապատուած է. իր առջեւ կը
տարածուին անդամտաններ. կէս ժամ
հեռուն կը նշմարուի նաեւ սեծ Արմը-
տան: Փոքր Արմտան 70-80 տուն գուտ
հայ բնակիչ ունի, իսկ Մեծ-Արմտան
270 տուն հայ եւ 50 տուն թուրք բը-
նակիչ:

Շ. Կաւսարապետ
(Շարունակելի)

նիստանըն ալթը վիլայէթներէ ի չին սէր գոմիսէր թալիսն օլընմը վէ տէօրթ սէնէտէն պէրու էրմէնի գըրկընլարընը թէրթիպ իթմիշ օլան Շաքիր բաշա էօլմիշ . պու հաւատիսին նէ տէրէճէ էսասըլ օլտուղը շիմտիլիք պիղճէ մէճհուլ տըր :

— Ինկիլթէրանըն Պահրը Սէֆիտ (Միշիկրական ծով) տօնանմասը պու կիւնլէրտէ Սէլանիք սուլարընտա պուլընմա գլէ , Ար. տընք վարօրըն գոմանտանը իքի զապիթ վէ սէր մաշինիսթի պիր սանտալա րադիպէն ալ իթմէք իշին գարալա չըգմըշլար վէ խալը վազըթ կէշտիքտէն սօնրա կէրի կէլմէմիշ օլտըզլարընտան , բօլիցիա թարաֆընտան չօք արանըլմը իսէտէ պուլընտամըլ տըր : Չաննիայաթա կէօրէ՝ գալըզլա ագչամ իւսթիւ ալտէթ իտէր իքէն ֆուրթուռնայա թուլթուլազ զարգ օլմուշլար :

(Տէլամ 76 նօմբօտան)

Թահսին պէյ Սէհմէտ պէյէ խապէր հօլլար քի Պալըքէսիր գալմագամընտան կէլէն րաբօթիտ նազարէն՝ քէնտիսի իսթիլաճը կիրուհինտէն օլուպ , էրմէնի գօմիթէլէր իլէ մուամէլէտէ պուլընըր ըմըլ . վէ պինապէրին շիմտի Սէհմէտ պէյին հալի թէհլիքէլի տիր , ֆագաթ 3(100 լիրայա մուգապիլ քէնտիսինի գուրթարմագ վատ իտէր : Սէհմէտ պէյ 3000 լիրայը վէրիլ . լաքին 2 ալ տա . հա Պէշիքթաշտա գաբալը գալըր : Թահսին պէյ սէպէպ կէօսթէրիլ քի սէրայտա պաշգաւ ատամլարա վէրմէք իշին 2000 լիրա տալի վէրմէլի : Սէհմէտ պէյ պու մէպլաղը տէ էօտէր . ֆագաթ թէք . րար հազարը գուրթարմալազ , աքէրէր մուհաֆազաը ալթիւնտա էտիրնէյէ նազլ օլընըր . օրատան պիր հօլ պուլուպ , ֆամիլիտալ իլէ Սէստէրի գուլման հանըն «Քօնկօ» վարօրընա ալթըլարագ Սարսիլիայա վասըլ օլուր :

Հաճի Սէհմէտ պէյ շիմտի Լօնտ . մայա կիտէրէք թիւրք հիւքիւ . մէթինէ գարըն հուգուգընը տա վա իտէճէք տիր :

ՄԻԹԵՆԵՎԼԻՅԷ

— Բուսիանըն կարմիր խաշ չիւքէթի ճէնուպի Աֆրիգայա հալըլիլէրի թէտալի իշին թապիպլէր , ճէրահլար վէ սայիլ սըհհիլէ մէմուլարը հօլլամագ գարալընտա ըմըլ : Կազէթալար պու մագսէտէ մէպին իանէ տէֆթէրլէրի աշմըշլար տըր :

— Գարատաղ Բրէնսի մէքթէպլէրտէ իթալանճա տէրս վէրտիր . մէք իշին իթալիա հիւքիւմէլ թինտէն բրօֆէսէօրլէր իսթէմիշ օլմաղլէ՝ իթալիա տէվլէթի Բրէնսի թէքթիլի մէմուլնիլէթ . լէ գապու իտուպ , մաշընը ի :

Թալիտան էօտէմէք շարթը իլէ իգթիգա իտէն մուալիլիլէր կէօն . տէրէճէք իմիշ :

— Բէրլէնպէ կիւնիւ վարանըն ասհապը սէրվէթտէն Սթէֆան Յանէֆ նամ շալիս ֆայլթօնա րա . գիպէն շէհրիմիզ ճիվարրնտաքի քէօշկիւնէ կիտէր վէ օրատան պիր մէքթուպ ֆայլթօնճը իլէ հէմիլէրէ սինէ հօլլար . ֆայլթօնճը կիթտիք . տէն սօնրա Սթէֆան րէվօլլէր իլէ թէլէֆի նէֆա իտէր :

Մէրգուլ Սթէֆանըն սէրվէթի 15-20 պին լիրա թահմին օլըն . մագտու վէ քէնտիսի 43-45 եա . շընտա օլտըղը հօլտէ պու կիպի թէշէպպիւսի մէլանէթքեարանէյէ քէնտիսինի սէվգ իտէն էնվալի սէպէպլէր իթվայթ օլընըյօր . պազըլար ֆամիլիտալ պիր մէսէլէտէն տօլայը տիրօր . տիկէրլէրի 3,00 լիրայըգ պիր բօլիցա էօտէմէք իշին իսթիլազ իթմէք իսթէմիշ , ֆագաթ պալարալար վէրմէք իսթմէտիքլէրինտէն հիտտէթլէնուպ տօղրու թէլէֆի նէֆա գարար վէրմիշ տէմէքտէ տիրլէր :

Տիւն ազչամ իսթիւ ճէնապէսի մէզարըղա նազլ իտիրի իսէտէ , հիշ պիր բարաա պուլընմալազ , աշնը բուհանի ալա իճրա օլըն . մատը :

— Մարսիլիա շէհրին 2,500 սէնէլէք տէվրի թէսիսի օլմագ մի . նասիպէթի իլէ պու կիւնլէրտէ բէք շաշալը վէ մուլանթան զիյնէթ . լէր իճրա օլընմագտա տըր . Պու միւնսիպէթլէ Մարսիլիայա կիտէն սէյահլարըն մըգտարը 100000 քիշիլի թէճալիլ իթմիշ օլտըղընը շըմընտէր միտիրիլէթ ինին գայտլարը իլէ միւսպիթ տիր :

— Բարիստէ 1,900տէ քիւշաա օլընճագ սէրկիլ ումուլիտէ թիւրքիա իշին թալիս օլընտան տա . իրէնին ինշալթը պաշլանմըլ օլմաղլէ , ֆետրվար աշնտա սէրկիլէ իշիլարաք իթմէք իսթէյէն թիւրքիալար տալիլէյի մէքթիւր . տէ ելլէշէպլէճէքլէր :

Սէքթիւր տալիլէ 4-5 գաթտան իպարէթ օլուպ , ալթ գաթտա մուլթազամ եէմէք սալօնը օլմալլէ լէզիլ շարգ թաալարը պուլընճագ քիլնի գաթտա՝ Սուրիա . լըլարա մալսուս պիր գահվէհա . նէտէ Շալը շալըճըլար էհէնկապ օլաճազլար վէ Շարգ թէթաթօսը քիւշաա օլընճագ . իւշինճի գաթ սէնտիլ նէֆիլէյէ (գեղարուեստ) մալսուս օլաճագ տըր . վէ էն իւլթ գաթտա՝ եէմէք սալօնը պուլընմագլէ շարգ շալըճըլարտան էն մէշհուր խանէնտէլէր էհէնկ իտէճէքլէր :

— Ֆինլանտիանըն մէճլիսիայանը բուս բօլթա բուլլարընը գապուլ իթմէյուպ , մէմալիքին մուլթա . լիլէթ հուգուգընա գարըն պիլ . թէճալիլալթ ատտ իթմիշ տիր :

Ֆինլանտիա վալիսի մէճլիսին պու գարարը՝ 1890տա բօլթա իշին Չարըն մանիֆէսթի մուճէ . պինճէ մէճլիստէն գապուլ օլընտան գանուռա մուլայիր օլտըղընը պէպէյան իթմիշ տիր :

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ

Ինկիլիլէր վէ Պօլլէր պէյնին . տէ ուֆազ միւստտէմէլէտէն մա . տաա կլէնգօէտա վէ էլանտալալթ . տա շէտիտ մուհարէպէլէր վուգու պուլմըլ տըր :

Կլէնգօէտա ինկիլիլէր մուլթա . զամ գուվլէթլէ Վորուշտըրար վէ Պօլլէրին թօլարընը գաբատըլար . պուլար 800 քիշի թէլէֆիլայթ վէրտիքտէն սօնրա կէրի չէ . քիլմիշլէր . ինկիլիլէրտէն հալընը 30 քիշի էօլմիշ :

Պօլլէրի քիլնի տէֆա օլարադ կլէնգօէտա ինկիլիլէր իւլէրինէ հուճուլ իթմիշլէր իսէտէ կէրի չէ . քիլմիշլէր մէճպուլ օլտըզլարընը Լօնտալապի պիլտիրմիշլէր տիր :

Ժէնէրալ Ուիլիս վէրտիլի րէս . մի թէլէկրաֆ էլանտալալթ գալ . կասընտան պաշա իթտիլինէ պի . նաէն , մուհարէպէ ազչամ սաալթ 3 1/2տա պաշլամըլ . ինկիլիլէր տիւշմանըն ալթէլինէ թօլարլէ ճէ . վապ իթմիշլէր . Պօլլէրին գապի օլան մէպզըսը շէտիտ պիր գալկա տան սօնրա ալընմըլ . պու գալկա սաալթ 6 1/2տ գաաաա տէվամ իթմիշ . Պօլլէր պէյիլէք ճէսուրըլ իպըազ իթմիշլէր . Սիվարիլէր Պօլլէրի թաազիպ իտէրէք 3 տէ . ֆա վուրաշլար :

Բէսմի հաւատիսալթա կէօրէ , Պու մուհարէպէտէ ինկիլիլէրտէն 5 զապիթ , 38 աքէր էօլմիշ վէ 152 եարէլի տիւշլիւշ . ինկիլիլ կազէթալարըն պէյանընա նազա . րէն Պօլլէրտէն տալի 500 քիշի էօլմիշ , մահպըլարտան մաաաա :

Գրալիցա հարպիլէ նազըրընա թէլէֆիլալթաաաա տօլայը թէլէկրաֆլէ թէէսիլֆինի պիյան իթմիշ վէ էօլնէլէրին ֆամիլիալարընա թէվէտնուլընը թէպլիլ օլընմա . սընը էմր էլլէմիշ տիր :

Էլանտալալթ գալկաալաաաա Պօլլէր տրաաընտա Ալմանիլը վէ Հօլանտալը կէօնիլիլէր տալի վար ըմըլ :

Ինկիլթէրանըն մէճլիսի մէպու սանընտա սօն իճթիմաաա մուհա . րէպէ մահէլիտէն կէլէն պիր իքի սօն թէլէկրաֆլար օգուռտը . պու թէլէկրաֆլար Պօլլէրին պիր գաշ նօգթաաա զալէպէ իթտիլինի պիլտիրիլ իտի : Մալիլէ նազըրը քէլու մա պաշլայուպ , սէքիլ միլնին լի . րալըգ խապիլնէնին իսմինէ պօնօլար թէտալիլէ չըգարմագ թէքթիլին . տէ պուլընտը . պու մէպլալըն մու . հարէպէյէ քիլթայէթ իտէճէկիլին վէ միւսթմէլէքեալթըն տալի մուհա . րէպէյէ իշիլարաք իթմէլէրին իգ թիլաալընը պէյան էլլէմէքլէ պէրա . պէր տէտիլէլ . Ֆիլթուհալթ պիլ . տէ գալաճաղընա աալա չիւրհէ իթմէլինիլ , շիմտիլէ գաաաա ալընտան հալաաալէր բէք կիւլէլ տիր . հէր նէ գաաաա պու կիւն պիր տէ . րէճէ րահալթալըլըգ վէրէն խա . պէրլէր ալընտը իսէտէ , տըգգալթ իթմէլիլիլ քի կիւնպէկիւն ինկիլիլ գուվլէթի Ճէնուպի Աֆրիգա . տա արթմագտա տըր :

Նազըրըն պօնօլար իշին թէք . լիլիլ գապուլ օլընտը :

Ա.Ձ.Գ

Անցեալ տարիշրջանին դպրոց . ներու համար միլնէ զասագիլք առաժ ըլլալով , միշնէլ ցարդ պարաքերին չվճարուլ պարոնն . րէն կը խնդրուի օր վուլթան վէ . ճարիլ . հակառակ պարագային պէտք եղածը պիտի կատարենք : Գրալմաաա Վառնա Ա. ՋԱՐԳԱՆԷԼԵԱՆ

ԲԵԱԲՐՈ

Վէսէյօ գուլմանտալ թարա . ֆընտան Անկէլ Սլաֆֆըն սալա . սընտա իճրա օլընճագ օլուլար . Պու ազչամ (ճուճա էրթէսի) Տրաւ-գոմէտի 24 ՍԱՍԵԼԵՈՒԻԿ

Պիր գօմէտիա

Եարըն ազչամ (բաղաա) Տրաւ-գոմէտի 24 ՍԱՍԵԼԵՈՒԻԿ Պիր գօմէտիա

ՆՈՐ

ԵՐԳԱՐԱՆ ԿԱՄ ՄՐՄՈՒՆՁ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Կը պարունակէ այսօր ժող . վուրգի ամեն դասակարգէ երգուղ հին և նոր գրեթէ բոլոր երգերը : Կը ծախուի ԻՐԱՆԻՆԻՔի խմբա գրատունը :

ԳԻՆ 1 ՅՐԱՆԻՔ

ՏՊԱՐԱՆ „ԻՐԱՆԻՆԻՔ“

Գրքեր , տետրակներ , հրաւիրագրեր , տոմարներ եւայլն կը տպագրուին ա . միւնաղիւրաաաաաա գնիլով ու գոհ . ցուցիլ պայմաններով : Յրաններն , յունարէն եւ պուլկարիլէնի փոքրիկ գործեր եւս կը պատրաստուին :

Օտար երկրներէ եւ ուրիշ քաղաք . ներէ եկած յանձնարարութիւնք փուլ . թով եւ . ճշգիւ կը գործադրուին :

ՄՍԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Պաղձպաւնար պաշը Ն : 6

Գնիլու արժանութեան և մաք . րուլթան վիլլին ծալլ հոգ կը տարուի : Տիրոջ տրաաաաաաաաաա տակ վտնուաժ տղաներու միլոցա . յանձնարարուած մսերը յաճախոր . դաշ տնիլը կը զրկուին :

ՕՐԲԷԼ „ՔԼՈՒՏԻՎ“

ՊԱԼԵՔ ԲԱՋԱՐ Ն : 462 ՆՆԱՆԱ

Այս պանդուկը վերջերս մեր տնօրինութեան տակ մտած ըլլալով իր առջի վիճակը բոլ . րովին բարեփոխուած է . յաճա . խորդները ըստ ամենայնի գոհ . կապուցանիլու համար՝ հակառակ համեստ գնիլուն , մաքրութեան մեծ հոգ ու խնամք կը տարուի : 10—4 ՅԱԿՈԲ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Отговорникъ Н. Драгулевъ Печатница на Хр. Н. Войнико